

Nacionālo un reģionālo politikas plānošanas dokumentu sociālās iekļaušanas un sociālo pakalpojumu cilvēkiem ar invaliditāti jomā analīze.

Projekta „Biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi” administratīvās kapacitātes stiprināšana līdzdalības veicināšanai lēmumu pieņemšanā sociālās iekļaušanas jomā” ietvaros.

Autors : Tamāra Vahļina

Rīgā, 2011.g. janvārī

„Šis „Nacionālo un reģionālo politikas plānošanas dokumentu sociālās iekļaušanas un sociālo pakalpojumu cilvēkiem ar invaliditāti jomā analīze.” ir veidots ar Eiropas Savienības Eiropas Sociālā fonda un Sorosa fonda - Latvija Cilvēktiesību un sociālās integrācijas programmas ietvaros finansiālu atbalstu. Par materiāla „Nacionālo un reģionālo politikas plānošanas dokumentu sociālās iekļaušanas un sociālo pakalpojumu cilvēkiem ar invaliditāti jomā analīze.” saturu atbild biedrība „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”.

93% no Projekta finansē Eiropas Savienība ar Eiropas Sociālā fonda starpniecību. Apakšaktivitāti administrē Valsts kanceleja sadarbībā ar Sabiedrības integrācijas fondu.

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

EIROPAS SAVIENĪBA

Plānošanas dokumentu atbilstības cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām analīze.

Dokumenta sadaļā ir iekļauta **nacionālā līmeņa** ilgtermiņa, vidēja termiņa un īstermiņa plānošanas dokumentu un reģionālā līmeņa plānošanas dokumentu, kuros ir ietverti jautājumi saistībā ar sociālo iekļaušanu un sociālajiem pakalpojumiem cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, atbilstības mērķa grupas (t.i. cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem) vajadzībām analīze.

Vajadzības ir definētas balstoties uz koncepciju „Dzīve sabiedrībā”, kuru ir izstrādājuši cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem interešu aizstāvji – cilvēki ar invaliditāti, viņu tuvinieku un ikdienas atbalsta sniedzēji, pakalpojumu sniedzēji un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji.

Plānošanas dokumentu atbilstības cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām ir veikta, ņemot vērā funkcionālo traucējumu veidus (kustību traucējumi, redzes traucējumi, dzirdes traucējumi, intelektuālās attīstības traucējumi un psihiskās saslimšanas) un to smaguma pakāpi.

Veicot dokumentu atbilstības mērķa grupu vajadzībām analīzi tiek ņemti vērā sekojoši aspekti:

- **privātās dzīves** iespējamības nodrošinājums cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem;
- **līdzdalības iespējas** ikvienā ikdienas aktivitātē līdzvērtīgi citiem sabiedrības locekļiem;
- cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem interesēm un spējām atbilstošas **nodarbinātības pieejamība** atvērtā darba tirgū vai izmantojot specializētās nodarbinātības formas;
- informatīvās un **vides pieejamības** nodrošinājums;
- cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem **prasmju un zināšanu līmeņa** pilnveidošanas iespējamība visa mūža garumā;
- **vecumposma vajadzību** ievērošana;
- iespējas pavadīt **brīvo laiku** atbilstoši savām interesēm.

Nacionālā līmeņa dokumentu analīze – cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzību iekļāvums.

Latvijas ilgtspējas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam

Stratēģijas „Latvija 2030” pamatā ir ilgtspējīgas attīstības modelis, kuru iespējams iedzīvināt, vienoti veicinot ekonomisko izaugsmi, uzlabojot ikviena sabiedrības locekļa dzīves kvalitāti, nodrošinot sociālo saliedētību un drošību, kā arī nosargājot ekoloģisko vidi nākamajām paaudzēm, un visām šīm jomām ir jābūt līdzsvarā. Investīcijas cilvēkkapitālā ir uzsvērts kā prioritārs ilgtermiņa uzdevums, lai nodrošinātu visa potenciālā cilvēkresursa, jo īpaši nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu, līdzdalību darba tirgū, uzlabotu veselības, sociālās aprūpes un sociālās drošības, kā arī mūžizglītības sistēmu pakalpojumus un efektivitāti. Līdz ar to stratēģija „Latvija 2030” uzsver investīcijas cilvēkos ar funkcionāliem traucējumiem, kas ir viena no sociālās atstumtības riskam pakļautām mērķa grupām. Tas nozīmē, ka stratēģijas fokuss ir uz cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem kā resursu.

Vienlaikus stratēģija cilvēkus ar funkcionāliem traucējumiem uzlūko kā vienotu veselumu – homogēnu grupu.

Viens no stratēģijā „Latvija 2030” īpaši uzsvērtajiem principiem ir līdzdalība. Līdzdalības principa iedzīvināšana ievērojami uzlabotu cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem sociālās iekļaušanās iespējamību. Šim principam būtu tālāk jāatspoguļojas vidēja termiņa un īstermiņa nacionālā un reģionālā līmeņa plānošanas dokumentos.

Stratēģijā uzsver: Saskaņā ar Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām valstij ir jāveic atbilstoši pasākumi, lai personas ar funkcionāliem traucējumiem varētu dzīvot neatkarīgi un pilnvērtīgi, vienlīdzīgi ar citiem realizējot sevi visās dzīves jomas. Līdz ar to stratēģijā ir ietverts neatkarīgas dzīves cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem uzstādījums.

Stratēģijas „Latvija 2030” atbilstības cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām analīze:

Privātās dzīves iespējamības nodrošinājums cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem	Stratēģija uzsver nepieciešamu pasākumu veikšanu, atbilstoši ANO Konvencijai, lai personas ar funkcionāliem traucējumiem varētu dzīvot neatkarīgi un pilnvērtīgi. Tā kā privātās dzīves nodrošinājums ir viens ir neatkarīgas un pilnvērtīgas dzīves neatņemama sastāvdaļa, varam uzskatīt, ka stratēģija ietver šo aspektu.
Līdzdalības iespējas ikvienā ikdienas aktivitātē līdzvērtīgi	Līdzdalība ir viens no četriem stratēģijā īpaši uzsvērtajiem principiem līdzās jaunradei, tolerancei un sadarbībai. Uzsvērts, ka no šo vērtību iedzīvināšanas būs atkarīga sekmīga Latvijas

<p>citiem sabiedrības locekļiem</p>	<p>attīstība (11.lpp). Nav īpaši izdalīti cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem, bet tā kā stratēģija attiecas uz ikvienu Latvijas iedzīvotāju, tad šī principa ievērošana ir attiecināma arī uz cilvēkiem ar invaliditāti.</p>
<p>Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem interesēm un spējām atbilstošas nodarbinātības pieejamība atvērtā darba tirgū vai izmantojot specializētās nodarbinātības formas</p>	<p>Uzsvērta nepieciešamība ieviest attālināta un nepilna darba laika shēmu izmantošanu, kā arī elastīgas nodarbinātības sistēmu uzņēmumos un organizācijās, lai veicinātu cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem iespējas iesaistīties darba tirgū (21.lpp). Jāveido inovatīvas darba organizācijas formas, kas vienlaikus ir droši gan darbiniekam, gan darba devējam – tas radītu iespēju darba tirgū iesaistīties arī cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem un tiekties uz pilnīgu nodarbinātību (21.lpp).</p> <p>Ir uzsvērta sociālo uzņēmumu izveidošanas un atbalsts sociālā biznesa attīstībai nepieciešamība, kaut arī tā nav tieši saistīta ar cilvēkiem, kuriem ir funkcionāli traucējumi. Sociālie uzņēmumi varētu nodrošināt iespējami plašu pakalpojumu klāstu.</p> <p>Jāmazina diskriminācija darba tirgū pret cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem.</p>
<p>Informatīvās un vides pieejamības nodrošinājums</p>	<p>Valstij ir jāveic pasākumi, lai apzinātu un likvidētu pieejamību traucējošu šķēršļu un barjeru sekas uz ceļiem, transporta, kā arī citos iekštelpu un āra objektos. Tas attiecas arī uz informācijas, sakaru un citiem pakalpojumiem, tostarp elektroniskajiem pakalpojumiem un avārijas dienestiem. Lai apmierinātu personu ar funkcionāliem traucējumiem vajadzības, pakāpeniski jānodrošina universāla dizaina preču pieejamība.</p> <p>Pilsētvide jāsakārto tā, lai sekmētu iedzīvotāju ar kustību traucējumiem mobilitāti (73.lpp).</p>
<p>Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem prasmju un zināšanu līmeņa pilnveidošanas iespējamība visa mūža garumā</p>	<p>Kvalitatīva un pieejama izglītība mūža garumā: Latvijas izglītības politika joprojām ir nepietiekami iekļaujoša attiecībā pret cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem. Pozitīvie piemēri ir drīzāk izņēmums, nevis sistemātiski īstenotas valsts politikas rezultāts. Bērni ar funkcionāliem traucējumiem pārsvarā tiek izglītoti no parējās vides nošķirtās internātskolās, un viņu iespējas iegūt nepieciešamas prasmes sekmīgai patstāvīgai dzīvei ir ierobežotas. 21. gadsimta izglītības sistēmas mērķis ir attīstīt cilvēkus ar funkcionāliem traucējumiem spēju nepārtraukti mācīties un apgūt jaunievedumus (29.lpp).</p> <p>Ir uzsvērta mūžizglītības aktualitāte, tomēr būtiski būtu pastiprināt akcentu uz cilvēkiem ar smagiem un kombinētiem funkcionāliem traucējumiem mūžizglītības iespējamību – šiem cilvēkiem piekļuve mūžizglītībai ir visierobežotākā.</p> <p>Akcentēta pirmsskolas izglītība – jāveido kvalitatīvs un visiem pieejams pirmsskolas un bērnu aprūpes pakalpojums. Kaut arī nav izdalīti bērni ar funkcionāliem traucējumiem, tomēr varam uzskatīt, ka arī šie bērni ir ietverti kopējā uzstādījumā – „visiem pieejams”. Tomēr jāņem vērā, ka bērniem ar funkcionāliem traucējumiem būs nepieciešami papildus atbalsta pasākumi, lai spētu iekļauties vispārējā pirmsskolas izglītības sistēmā.</p>
<p>Vecumposma</p>	<p>Nav uzsvērta šis aspekts saistībā ar cilvēkiem ar funkcionāliem</p>

vajadzību ievērošana	traucējumiem
Iespējas pavadīt brīvo laiku atbilstoši savām interesēm	Ir uzsvērts, ka cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem ir jābūt iespējai sevi realizēt visās dzīves jomās līdzvērtīgi ar citiem sabiedrības locekļiem. Tomēr brīvā laika pavadīšanas iespējas atbilstoši interesēm nav uzsvērtas.

Kā viens no stratēģiskiem principiem ir atzīmēta tolerance, kas paredz visu veidu sociālās atstumtības un diskriminācijas mazināšanu, ieskaitot ienākumu nevienlīdzību, kas ir īpaši uzsverama attiecībā uz cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem un ģimenēm, kuras ikdienā sniedz atbalstu tuviniekiem ar funkcionāliem traucējumiem. Nepieciešama sabiedrības informēšana par sociālo dažādību, lai stiprinātu toleranci un mazinātu diskriminācijas gadījumu biežumu arī pret cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem.

Stratēģijā ir atzīts, ka cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem ir viena no viskritiskākajām nabadzības un sociālās atstumtības riska grupām šobrīd un tuvākajā nākotnē, tāpēc ir regulāri jāveic nabadzības risku un struktūras analīze šai grupai, kā arī sociālās programmas jāpiemēro šīs grupas **vajadzībām**.

Nacionālās attīstības plāns 2007. – 2013.gadam (NAP)

Nacionālās attīstības plāns ir plānošanas „jumta” dokuments, kas nosaka prioritāros valsts attīstības virzienus. Visās plāna daļās ir norādīts, ka nepieciešams ņemt vērā arī cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzības, tajā skaitā – attīstot sociālos pakalpojumus. Dokuments nosaka sociālos pakalpojumu pamatprincipus –tiem ir jābūt pieejamiem dzīves vidē un atbilstoši mērķa grupas vajadzībām.

NAP kā izaugsmes mērķi nosaka cilvēka dzīves kvalitātes pieaugumu, vienlaikus definējot to: **Dzīves kvalitāte** ir komplekss sociāls, ekonomisks, politisks jēdziens, kas aptver plašu valsts iedzīvotāju dzīves apstākļu kopumu. To raksturo gan indivīdam pieejamais patēriņa līmenis, gan sociālo pakalpojumu klāsts un kvalitāte, kā arī iespēja iegūt izglītību, dzīvot ilgu un veselīgu mūžu, piedalīties valsts politiskajā dzīvē, kā arī jebkāda veida diskriminācijas dzimuma, etniskās piederības, rases, reliģijas, invaliditātes, seksuālās orientācijas un vecuma dēļ izskaušana, tādejādi radot indivīdam iespējas realizēt savu potenciālu sabiedrības labklājības veidošanas procesā.

Atbilstības cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām analīze:

Privātās dzīves iespējamības nodrošinājums cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem	Lai nodrošinātu sniegto pakalpojumu kvalitāti, paplašinātu pakalpojumu klāstu un pietuvinātu tos personas dzīvesvietai, nepieciešams sakārtot un modernizēt sociālo pakalpojumu sniegšanas sistēmas infrastruktūru un nodrošināt pašvaldību institūcijām atbalstu <i>alternatīvās aprūpes pakalpojumu</i>
---	---

	attīstīšanai. (Tā kā alternatīvie pakalpojumi ir veids, kā nodrošināt privātās dzīves iespējamību, uzskatāms, ka uzstādījums ir pastarpināti ietverts plānošanas dokumentā). Uz to varētu būt vērsti arī <u>definētais uzdevums</u> : attīstīt jaunus sociālo pakalpojumu veidus.
Līdzdalības iespējas ikvienā ikdienas aktivitātē līdzvērtīgi citiem sabiedrības locekļiem	Nav uzsvērts šis aspekts saistībā ar cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem.
Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem interesēm un spējām atbilstošas nodarbinātības pieejamība atvērtā darba tirgū vai izmantojot specializētās nodarbinātības formas	Iekļaujošs un noturošs darba tirgus – definētais uzdevums; <ul style="list-style-type: none"> - sekmēt pieeju darba vietām ... cilvēkiem ar īpašām vajadzībām; - ilgstošā bezdarba mazināšana un sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu iekļaušana darba tirgū (motivācijas programmu, prakses vietu veidošanas, darba vietu pielāgošanas un citu pasākumu pilnveide); - atbalstīt vietējās nodarbinātības veicināšanas iniciatīvas un nodarbinātību veicinošas partnerības attīstību, it īpaši sekmējot darba devēju iesaistīšanos sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu nodarbinātības veicināšanā.
Informatīvās un vides pieejamības nodrošinājums	Izglītības vides infrastruktūras nodrošināšanai kā veicamais <u>uzdevums</u> definēts: <ul style="list-style-type: none"> - universitāšu, augstskolu un koledžu ēku atjaunošana/jaunbūves(studiju un zinātniskā darba telpas), pieejas nodrošināšana personām ar funkcionālajiem traucējumiem; - visu līmeņu valsts un pašvaldību izglītības iestāžu ēku renovācija, pieejas nodrošināšana personām ar funkcionāliem traucējumiem; - nodrošināt mācību iestāžu fizisko pieejamību bērniem un jauniešiem ar kustību traucējumiem un uzlabot speciālās izglītības infrastruktūru. Citās jomās vides pieejamība cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem netiek akcentēta un risināmos uzdevumos nav iekļauta.
Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem prasmju un zināšanu līmeņa pilnveidošanas iespējamība visa mūža garumā	Valsts uzdevums ir nodrošināt ikvienam cilvēkam vispārējās pamata un vidējās izglītības, kvalitatīvas augstākās un profesionālās izglītības iespējas, kā arī piekļuvi pirmsskolas izglītībai visos Latvijas reģionos. <u>Definētie uzdevumi</u> : <ul style="list-style-type: none"> - nodrošināt personām ar speciālām vajadzībām izglītības pieejamību visos tās veidos un pakāpēs; - attīstīt formālās un neformālās, tai skaitā pamata prasmju un profesionālās, izglītības piedāvājumu sociālām grupām ar ierobežotām iespējām izglītības apgūvē (nav tieši minēti, bet ietver cilvēkus ar funkcionāliem traucējumiem).
Vecumposma vajadzību ievērošana	Nav uzsvērts šis aspekts saistībā ar cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem.

Iespējas pavadīt brīvo laiku atbilstoši savām interesēm	Sakārtota uzņēmējdarbība un dzīves telpa: Pilnvērtīgas dzīves neatņemama sastāvdaļa ir iespēja saņemt pakalpojumus atbilstoši <i>dažādu</i> sabiedrības grupu vajadzībām un <i>interesēm</i> . Cilvēkiem vajadzīgi ... atpūtas (kultūras) un izklaides (sporta) pakalpojumi... (Nav tieši minēti cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem tomēr uzstādījums ietver arī šo mērķa grupu).
--	--

Programma sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu attīstībai personām ar garīga rakstura traucējumiem 2009.- 2013.gadam

Programma orientēta uz vienu cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem grupu – personām ar garīga rakstura traucējumiem. Programmā ir ietverti sociālās aprūpes pakalpojumi, kas

- tiks realizēti institūcijās, kuras nodrošina institucionālā aprūpe,
- kā arī institūcijām alternatīvo sociālo pakalpojumu attīstības veicinošie pasākumi.

Veicot atbilstības cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām analīzi, ir iekļauti abi plānotie pakalpojumu attīstības virzieni (gan institucionālais, gan alternatīvais).

Uzsver, ka ir lietderīgi veidot atsevišķus specializācijas veidus ilgstošas sociālās aprūpes institūcijās, kā arī institūciju iekšējo strukturēšanu nodaļās, kurās ir, piemēram, jaunieši, personas ar pārvietošanās grūtībām, ar redzes un dzirdes traucējumiem, paliatīvās aprūpes nodaļas (piesaistot tām atbilstošu apkalpojošo personālu un papildus finansējumu) un tml.

Plānots palielināt personu skaitu, kas saņem institūcijām alternatīvus pakalpojumus, nekonkretizējot ne skaitu, ne pakalpojumu iespējamo veidu.

Atbilstības cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām analīze:

Privātās dzīves iespējamības nodrošinājums cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem	<u><i>Ilgstošas sociālās aprūpes institūcijās sniegtie pakalpojumi:</i></u> nav plānots veicināt privātās dzīves iespējamību. <u><i>Alternatīvie pakalpojumi:</i></u> nav vērsta uzmanība.
Līdzdalības iespējas ikvienā ikdienas aktivitātē līdzvērtīgi citiem sabiedrības locekļiem	<u><i>Ilgstošas sociālās aprūpes institūcijās sniegtie pakalpojumi:</i></u> nav plānots veicināt līdzdalības iespējas ikvienā ikdienas aktivitātē līdzvērtīgi citiem sabiedrības locekļiem. <u><i>Alternatīvie pakalpojumi:</i></u> nav plānots.
Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem interesēm un spējām atbilstošas nodarbinātības pieejamība atvērtā darba	<u><i>Ilgstošas sociālās aprūpes institūcijās sniegtie pakalpojumi:</i></u> nenodrošina nodarbinātības iespējas (ir atsevišķi klienti, kam nodarbinātība ir iespēja, bet tas ir uzskatāms par izņēmumu). Nav plānots veicināt nodarbinātības pieejamību.

tirgū vai izmantojot specializētās nodarbinātības formas	<u>Alternatīvie pakalpojumi:</u> Plānots attīstīt specializēto darbnīcu pakalpojumu pašvaldībās.
Informatīvās un vides pieejamības nodrošinājums	<u>Ilgstošas sociālās aprūpes institūcijās sniegtie pakalpojumi:</u> Ir plānota vides pieejamības uzlabošana ilgstošas aprūpes institūcijās. <u>Alternatīvie pakalpojumi:</u> nav plānots.
Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem prasmju un zināšanu līmeņa pilnveidošanas iespējām visa mūža garumā	<u>Ilgstošas sociālās aprūpes institūcijās sniegtie pakalpojumi:</u> nav plānota prasmju un zināšanu pilnveides iespējām visa mūža garumā. Nav plānots veicināt mūžizglītības pieejamību. <u>Alternatīvie pakalpojumi:</u> nav plānots.
Vecumposma vajadzību ievērošana	<u>Ilgstošas sociālās aprūpes institūcijās sniegtie pakalpojumi:</u> Nav uzsvērtas vecumposmu vajadzības. <u>Alternatīvie pakalpojumi:</u> nav vērsta uzmanība.
Iespējas pavadīt brīvo laiku atbilstoši savām interesēm	<u>Ilgstošas sociālās aprūpes institūcijās sniegtie pakalpojumi:</u> Nav plānoti pasākumi, kas veicinātu brīvā laika pavadīšanas iespējas atbilstoši individuālām cilvēka interesēm. <u>Alternatīvie pakalpojumi:</u> nav plānots.

Rīcības plāns invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanai 2005 – 2015. gadam

Rīcības plāns ietver konkrētu pasākumu kopumu pamatnostādņu īstenošanai.

Atbilstības cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām analīze:

Privātās dzīves iespējām nodrošinājums cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem	Nav plānoti pasākumi.
Līdzdalības iespējas ikvienā ikdienas aktivitātē līdzvērtīgi citiem sabiedrības	Noteikt atbalsta pasākumus invalīdiem ar ļoti smagiem funkcionāliem traucējumiem asistenta pakalpojumu nodrošināšanai. (Šis uzstādījums daļēji veicinātu līdzdalības iespējas, tomēr īpaši uzmanība šim aspektam nav pievērsta un

locekļiem	pasākumi nav plānoti).
Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem interesēm un spējām atbilstošas nodarbinātības pieejamība atvērtā darba tirgū vai izmantojot specializētās nodarbinātības formas	Turpināt attīstīt <i>subsidētās nodarbinātības</i> pasākumus invalīdiem, kuriem nepieciešams īslaicīgs atbalsts viņu atgriešanai darba tirgū; Ieviest valsts atbalsta programmu <i>specializēto darbnīcu</i> izveidošanai un funkcionēšanai, ja šajās darbnīcās strādājošo invalīdu skaits nav mazāks par 75% no kopējā nodarbināto skaita; Paredzēt valsts budžeta finansējumu invalīdu atbalstītā darba programmu īstenošanai; Paredzēt valsts atbalsta programmu darbā iekārtošanas institūciju izveidei, kuras reģistrēs invalīdus ar garīga rakstura traucējumiem un nosūtīs viņus veikt algotu pagaidu darbu kādas personas labā pēc tās pieprasījuma; Izdarīt grozījumus normatīvajos aktos un noteikt atbildīgo institūciju par invalīdu darba vietu novērtēšanu un aprīkošanu ar tehniskajiem palīgīdzekļiem atbilstoši invalīda funkcionālo traucējumu veidam un veicamā darba raksturam.
Informatīvās un vides pieejamības nodrošinājums	Palielināt tehnisko palīgīdzekļu apjomu, veidus un uzlabot to kvalitāti.
Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem prasmju un zināšanu līmeņa pilnveidošanas iespējamība visa mūža garumā	Attīstīt jaunas profesionālās rehabilitācijas programmas invalīdiem jaunu, darba tirgū pieprasītu, profesiju apguvei, ieviest invalīdu vajadzībām atbilstošas apmācību metodes.
Vecumposma vajadzību ievērošana	Nav ņemts vērā.
Iespējas pavadīt brīvo laiku atbilstoši savām interesēm	Nav plānoti pasākumi.

Ziņojums par nacionālo sociālās aizsardzības un sociālās iekļaušanas stratēģiju 2008.-2010.gadam

Iekļaušanas plānā paredzēti trīs galvenie darbības virzieni – iekļaušana darba tirgū, galvenokārt, piedāvājot apmācības iespējas; ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošana (pabalsti), kā arī kvalitatīvu sociālo pakalpojumu pieejamība.

Atbilstības cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām analīze:

Privātās dzīves iespējamības nodrošinājums cilvēkiem	Stratēģijā nav uzsvērti privātās dzīves iespējamības nodrošināšana. Ir uzsvērta nepieciešamība nodrošināt reintegrāciju sabiedrībā
---	---

ar funkcionāliem traucējumiem	tām personām, kuras atgriežas no institucionālās aprūpes, ar fokusu uz praktiskās dzīves iemaņu apguvi.
Līdzdalības iespējas ikvienā ikdienas aktivitātē līdzvērtīgi citiem sabiedrības locekļiem	Stratēģijā ir minēts uzdevums: Turpināt īstenot personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju politiku , indikatori - ziņojums par koncepcijas „Vienādas iespējas visiem” (1998-2010) īstenošanas gaitu; ziņojums par „Rīcības plāna invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas pamatnostādņu 2005.-2015.gadam īstenošanai” īstenošanas gaitu; sagatavots Rīcības plāns ANO konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanai. Stratēģijā tieši nav plānoti pasākumi, lai nodrošinātu cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem līdzdalības iespējas ikvienā ikdienas aktivitātē.
Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem interesēm un spējām atbilstošas nodarbinātības pieejamība atvērtā darba tirgū vai izmantojot specializētās nodarbinātības formas	Sekmēt sociālās atstumtības riskam pakļauto personu nodarbinātības iespējas (indikators: iesaistīto personu skaits aktīvajā nodarbinātības pasākumā „Pasākumi noteiktām personu grupām” (t.sk., subsidētā nodarbinātība) 2008.gadā – 1012; 2009. un 2010.gadā – 400), Sniegt kompleksu atbalsta kopumu sociālās atstumtības riskam pakļautajiem bezdarbniekiem tālākai integrācijai darba tirgū (<u>indikators:</u> iesaistīto personu skaits aktīvajā nodarbinātības pasākumā „Kompleksie atbalsta pasākumi”- šai pasākumā iespēja nodarbinātībai ir arī cilvēkiem ar invaliditāti
Informatīvās un vides pieejamības nodrošinājums	Nodrošināt sabiedriskā transporta pieejamību, plānojot 5% no dzelzceļa stacijām nodrošināt vides pieejamību. Palielināt jaunu vai modernizētu transporta līdzekļu skaitu. (Tas nav attiecināts uz starppilsētu transportu). Plānots līdz 2010.gadam pielāgot 15 vispārīzglītojošās skolas izglītojamajiem ar funkcionāliem traucējumiem. Stratēģijā nav iekļauta fiziskās vides pieejamības nodrošināšana cilvēkiem ar kustību traucējumiem, izņemot 15 vispārīzglītojošās skolas. Stratēģijā nav iekļauts informatīvās vides pieejamības nodrošinājums personām ar funkcionāliem traucējumiem.
Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem prasmju un zināšanu līmeņa pilnveidošanas iespējamība visa mūža garumā	Veicināt iekļaujošas vispārējās un profesionālās izglītības sistēmas izveidi (<u>indikatori:</u> vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs 2009.gadā izglītojamo ar speciālām vajadzībām skaits palielinās par 19%, 2013.gadā – par 27% (% no izglītojamo ar speciālām vajadzībām skaita); pasākumi iekļaujošas izglītības un sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu atbalsta sistēmas izveidei; pašvaldībās izveidoto atbalsta dienestu skaits – 10;
Vecumposma vajadzību	Vecumposmu vajadzību ievērošana stratēģijā nav akcentēta.

ievērošana	
Iespējas pavadīt brīvo laiku atbilstoši savām interesēm	Veicināt pakalpojumu pieejamību un vienlīdzīgas nodarbinātības iespējas, nodrošinot ... personu ar funkcionāliem traucējumiem ..., sociālo prasmju attīstības, izglītošanas un <i>brīvā laika pavadīšanas iespējas</i> . Nekonkretizētā formā, ietverot vienā teikumā dažādas jomas – realitātē tas neved pie būtiskām izmaiņām.

Stratēģija paredz nodrošināt personām ar garīga rakstura traucējumiem, kuras atrodas sociālās aprūpes institūcijās, iespējas reintegrēties sabiedrībā un apgūt patstāvīgās dzīves iemaņas (indikators: personas, kuras izmanto pusceļa mājas pakalpojumu: 2008.gadā – 190; 2009.gadā – 240; 2010.gadā – 300) (LM, valsts budžets) /2007. gadā pusceļa mājas pakalpojumus izmantoja 110 personas/. Process diemžēl ir apstājies, jo klientiem, kuri ir saņēmuši pusceļa mājas pakalpojumu, tālāk nav iespēju saņemt grupu māju pakalpojumu pašvaldībā, jo grupu dzīvokļu pakalpojumi netiek attīstīti, bet personām ar garīga rakstura traucējumiem ir nepieciešams regulārs atbalsts.

Stratēģija paredz uzlabot personām ar garīga rakstura traucējumiem alternatīvās sociālās aprūpes pakalpojumu pieejamību (indikators: katru gadu 2008., 2009., 2010. izveidotas valsts līdzfinansētas trīs grupu mājas un dienas centri) (LM; valsts budžets; pašvaldību budžets). /2007.gadā – 10 grupu mājas (dzīvokļi) (finansētas no pašvaldības budžeta); 5 grupu mājas (ar valsts līdzfinansējumu); 2007.gada beigās – 69 pašvaldību dienas centri un 22 nevalstisko organizāciju un citu juridisko personu institūcijas/. Pašvaldību grupu mājas un dienas centri ir veidoti dažādām mērķa grupām, līdz ar to šis skaitlis nav vērtējams kā indikators pakalpojuma nodrošinājumā personām ar funkcionāliem traucējumiem. Pilnīgi skaidrs, ka 5 valsts līdzfinansētās grupu mājas ir pakalpojums, kuru saņem personas ar garīga rakstura traucējumiem.

Reģionālā līmeņa plānošanas dokumentu analīze – cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzību iekļāvums.

Reģionālo sociālo pakalpojumu programmu definēto mērķu salīdzinājums.

Rīgas plānošanas reģions	
Programmas mērķis:	Komentārs:
Izstrādāt vidēja ilgtermiņa attīstības programmu laikam no 2010. līdz 2016. gadam, lai pilnveidotu sociālas atstumtības riskam pakļauto mērķa grupu sociālo funkcionēšanu, veicinātu nodarbinātību un iesaistīšanos sabiedrībā.	Mērķis ir vērsts uz nodarbinātības un iesaistīšanās sabiedrībā veicināšanu, kam būtu jāatspoguļojas programmā plānotajos pakalpojumos.
Zemgales plānošanas reģions	

Programmas mērķis:	Komentārs:
Programmas galvenais mērķis ir pilnveidot iedzīvotāju vajadzībās balstītu sociālo pakalpojumu sniegšanu sociālo problēmu risināšanai, ņemot vērā Zemgales reģiona sociāli demogrāfiskās attīstības tendences.	Mērķis ir vērsts uz sociālo pakalpojumu sniegšanu un netiek akcentēta ne nodarbinātība, ne sociālā iekļaušana. Lai īstenotu mērķi, programma paredz un definē kā apakšmērķus: attīstīt alternatīvo sociālo pakalpojumu sniegšanu Zemgales reģionā, gan pilnveidojot pašreizējos, gan ieviešot jaunus pakalpojumus, tostarp ņemot vērā pakalpojuma saņēmēja iespējas palikt/atgriezties darba tirgū; palielināt sociālo pakalpojumu pieejamību; pilnveidot sociālo pakalpojumu kvalitāti; paaugstināt sociālo pakalpojumu izmaksu efektivitāti un veicināt sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstību un optimālu izmantošanu; paplašināt nevalstisko organizāciju iesaisti sociālo pakalpojumu sniegšanā; veicināt sociālo pakalpojumu un veselības aprūpes pakalpojumu saskaņotu sniegšanu; veicināt pašvaldību sadarbību sociālo pakalpojumu sniegšanā.
Vidzemes plānošanas reģions	
Programmas mērķis:	Komentārs:
Izveidot un attīstīt Vidzemes reģiona iedzīvotāju vajadzībām atbilstošus alternatīvus sociālos pakalpojumus, lai veicinātu sociāli mazaizsargāto grupu spējas patstāvīgi sociāli funkcionēt un rūpēties par savas dzīves kvalitāti, un palielinātu to nodarbinātību un integrāciju sabiedrībā.	Programmā nav ne apakšmērķu, ne uzdevumu, līdz ar to programmai ir tikai vispārīgais mērķis. Ir uzsvēta nodarbinātība un integrācija sabiedrībā. Ir ietverta dzīves kvalitāte – atšķirība salīdzinot ar citu plānošanas reģionu mērķiem.
Latgales plānošanas reģions	
Programmas mērķis:	Komentārs:
Latgales plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmas 2010. – 2017.gadam izstrādes mērķis ir noteikt rīcības virzienus, galvenos uzdevumus un sasniedzamos rezultātus institūcijām alternatīvo sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu attīstībā.	Mērķis nosaka alternatīvu pakalpojumu attīstību, bet neietver ne nodarbinātību ne sociālo iekļaušanu. Mērķim nav ne apakšmērķu, ne uzdevumu.
Kurzemes plānošanas reģions	
Programmas mērķis:	Komentārs:

Nav	Nav skaidri definēta programmas mērķa. Ir vispārīga vīzija. Ir izdalīti divi stratēģiskie mērķi: <ol style="list-style-type: none"> 1. nodrošināt kvalitatīvus un pieejamus sociālos pakalpojumus, 2. uzlabot sociālo pakalpojumu plānošanu, sniegšanu, administrēšanu un uzraudzību.
-----	---

Reģionālajās sociālo pakalpojumu programmās izmantotās terminoloģijas salīdzinājums.

Plānošanas reģionu programmās ir iekļauti dažādu terminu skaidrojumi. Ne visās reģionu sociālo pakalpojumu attīstības programmās ir sastopami vienu un to pašu terminu skaidrojumi. Ir tikai daži termini, kuri ir skaidroti visu plānošanas reģionu programmās un viens no tiem ir programmas pamata termins „Alternatīvs sociālais pakalpojums”. Visās programmās ir uzsvērts, ka tas ir pakalpojums, kas ir alternatīvs ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumam, kā arī uzsvērts, ka tas ir pēc iespējas tuvināts klienta dzīvesvietai. Latgales plānošanas reģions vienīgais kā alternatīvo pakalpojumu uzskata pakalpojumu tieši cilvēka dzīves vietā un uzsver, ka pakalpojums ir vērsts tieši uz pamatvajadzību apmierināšanu.

Kurzemes plānošanas reģions:

Alternatīvs sociālais pakalpojums – sociālais pakalpojums, kas tiek nodrošināts **pēc iespējas tuvāk klienta dzīvesvietai** (piemēram, alternatīvs sociālais pakalpojums ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem institūcijās ir aprūpes mājās pakalpojums).

Vidzemes plānošanas reģions:

Alternatīvi sociālie pakalpojumi ir ilgstošas sociālās aprūpes institūcijām **alternatīvi, sabiedrībā balstīti pakalpojumi**, kas maksimāli **pietuvināti ģimeniskai videi** un kas **paralēli jau esošajiem sociālajiem pakalpojumiem** noteiktā vidē (saprast - ģeogrāfiska vieta) tiek veidoti pašvaldībā ar mērķi dažādot, **paplašināt esošo sociālo pakalpojumu sniegšanas veidus**, maksimāli **pietuvināt sociālos pakalpojumus to saņēmēju interesēm, vajadzībām un izmantošanas iespējām** un **veicināt pakalpojuma saņēmēju spējas patstāvīgi sociāli funkcionēt un rūpēties par savas dzīves kvalitāti**. Alternatīva var būt saistīta arī ar NVO un privātā sektora sociālo pakalpojumu attīstību.

Rīgas plānošanas reģions:

Alternatīvais sociālais pakalpojums – institūcijām **alternatīvs sociālās aprūpes vai sociālas rehabilitācijas pakalpojums**, kas vērsts uz **jaunām sociālo pakalpojumu formām** un kura mērķis ir **risināt sociālās atstumtības riskam pakļauto personu sociālās problēmas iespējami tuvu viņu dzīvesvietai**.

Zemgales plānošanas reģions:

Alternatīvi sociālie pakalpojumi – ir iedzīvotāju *vajadzībās balstīti pakalpojumi*, kas **paralēli pašreizējiem sociālajiem pakalpojumiem** noteiktā vidē (saprast – ģeogrāfiska vietā) tiek veidoti noteiktā pašvaldībā ar mērķi dažādot, paplašināt sociālo pakalpojumu sniegšanas veidus vai metodes; maksimāli pietuvināt tos pakalpojuma saņēmēju interesēm un izmantošanas iespējām; veicināt pakalpojuma saņēmēju spējas patstāvīgi sociāli funkcionēt un rūpēties par savas dzīves kvalitāti. Alternatīvs pakalpojums var būt saistīts ar NVO un privātā sektora piedāvāto sociālo pakalpojumu attīstību.

Latgales plānošanas reģions:

Alternatīvie aprūpes pakalpojumi - **pakalpojumi mājās** vai kas tuvināti ģimenes videi **patatvairadzību apmierināšanai** personām, kuras objektīvu apstākļu dēļ nevar sevi aprūpēt (tai skaitā, mobilās aprūpes brigādes, drošības pogas, ēdiens uz mājām un tml.). skat. arī Sociālās aprūpes pakalpojumi personas dzīvesvietā.

Latgales plānošanas reģions vienīgais uz „alternatīvajiem pakalpojumiem” ir skatījies kā uz aprūpes mājās pakalpojumiem vai patatvairadzību apmierināšanas pakalpojumiem, kas vērtējams kā ļoti šaurs skatījums. Latgales plānošanas reģions jau pašā alternatīvo pakalpojumu nosaukumā ir ietvēris vārdu „aprūpe”

Rīgas plānošanas reģions

Statistikas dati par cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem skaitu reģionā, dalījums pa funkcionālo traucējumu grupām un smaguma pakāpēm:

- ✓ nav iekļauti statistikas dati par cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem skaitu reģionā,
- ✓ nav informācijas par skaitlisko dalījumu pēc funkcionālo traucējumu veidiem,
- ✓ funkcionālo traucējumu smaguma pakāpes netiek ņemtas vērā.

Esošais pakalpojumu nodrošinājums cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem reģionā:

- ✓ reģionā dominējošie pakalpojumi ir ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumi bērniem (20 SAC) un pieaugušiem (32 SAC). Nav uzrādīts personu skaits, kas saņem šo pakalpojumu un kas varētu būt nozīmīgs indikators salīdzinot dažāda veida pakalpojumu skaitlisko apjomu un pieejamību. Nav norādīts šo iestāžu sniegto pakalpojumu dalījums pa mērķa grupām. Tā kā šie pakalpojumi tradicionāli tiek sniegti lielam klientu skaitam, tas ir vērtējams kā dominējošais pakalpojums.
- ✓ Institūcijām alternatīvie pakalpojumi ir norādīti, nedalot mērķa grupās un nenorādot kopīgo klientu skaitu. Piemēram, reģionā ir 39 dienas centri, bet nav

norādīts, cik dienas centru ir cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem un cik klientu šo pakalpojumu saņem.

- ✓ Minētas 7 grupu mājas (dzīvokļi), bet nav zināms, cik no tiem ir pieejami cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem un cik liels skaits cilvēku šo pakalpojumu saņem.
- ✓ Tie pakalpojumu veidi, kuru skaits reģionā ir mazāks nekā 6, vispār netiek minēti (tālāk tekstā ir minētas 2 specializētās darbnīcas).
- ✓ No uzskatītajiem pakalpojumiem neviens nav vērsts uz cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem nodarbinātības veicināšanu.

Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzību ietvērums vispārīgajos reģiona plānošanas dokumentos:

- ✓ Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijā līdz 2025.gadam divos no stratēģiskajiem mērķiem ir minēti cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem, kas tālāk tiek atspoguļoti definētajos uzdevumos: Veicināt ... iedzīvotāju ar īpašām vajadzībām nodarbinātību. Veicināt daudzpusīgu sociālo pakalpojumu attīstību.
- ✓ Rīgas reģiona attīstības programma 2005-2011. gadam akcentē alternatīvo sociālo pakalpojumu lomu sociālā integrācijā. Vienlaikus pie šiem pakalpojumiem tiek pieskaitīta arī aprūpe mājās, kas nav vērsta uz sociālās integrācijas pakalpojumiem. Tiek aplūkotas sociālās problēmas, kas ir neapmierinātu vajadzību sekas, bet cilvēku vajadzības netiek pieminētas. Liels uzsvars uz aprūpi, savukārt cilvēku aktīva dzīves pozīcija un funkcionēšanas uzlabošana nav minēta.

Reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmas atbilstības cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām analīze:

Privātās dzīves iespējamības nodrošinājums cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem	Programma šo aspektu neakcentē.
Līdzdalības iespējas ikvienā ikdienas aktivitātē līdzvērtīgi citiem sabiedrības locekļiem	Programma šo aspektu neakcentē.
Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem interesēm un spējām atbilstošas nodarbinātības pieejamība atvērtā darba tirgū vai izmantojot specializētās nodarbinātības formas	Programmā minēts, ka varētu tikt attīstītas specializētās darbnīcas, tomēr rezultatīvajos rādītājos šī pakalpojuma nav. Iespējams, ka daļēja nodarbinātība varētu būt plānota dienas nodarbinātības centros, bet nav zināms, vai un cik šādi pakalpojumi būs/ir pieejami cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem. Nav plānoti inovatīvi nodarbinātības veidi atvērtā darba tirgū. Nav uzvērta nodarbinātības veicināšana cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem kā viena no

	prioritātēm šai mērķa grupai, līdz ar to programmas plānotie sasniedzamie rezultāti nesaskan ar programmas uzstādīto mērķi.
Informatīvās un vides pieejamības nodrošinājums	Nav plānoti pasākumi informatīvās vides pieejamības uzlabošanai. Ir analizēta vides pieejamība sociālajos dienestos, norādot uz neapmierinošo situāciju, bet nav plānoti pakalpojumu attīstības procesā integrēti pasākumi situācijas uzlabošanai.
Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem prasmju un zināšanu līmeņa pilnveidošanas iespējamība visa mūža garumā	Programma ietver motivācijas programmas, bet nav definēta mērķa grupa. Nav iekļauta cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem mūžizglītības iespējas. Iespējams daļēji to varētu īstenot kāda pakalpojuma ietvaros, tomēr spēcīgais akcents uz aprūpi šo iespēju ievērojami mazina.
Vecumposma vajadzību ievērošana	Programmā ir plānots pakalpojumu nodrošinājums dažādām mērķa grupām, tomēr cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vecumposmu vajadzību ievērošana nav akcentēta un izdalīta. Programmā netiek uzsvērtas bērnu vecumposmam atbilstošas, aktīvas socializācijas nepieciešamība. Aprūpes mājās pakalpojums, kas tiek nodrošināts veciem cilvēkiem, un kurš pēc būtības ir pasīvs pakalpojums tiek plānots arī bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, tā mazinot viņu socializācijas iespējas un vecumposma vajadzību ievērošanu.
Iespējas pavadīt brīvo laiku atbilstoši savām interesēm	Plānotie pakalpojumi daļēji ietver šo aspektu. Tomēr pilnībā negarantē izvēles iespējas.

Zemgales plānošanas reģions

Statistikas dati par cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem skaitu reģionā, dalījums pa funkcionālo traucējumu grupām un smaguma pakāpēm:

- ✓ nav iekļauti statistikas dati par cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem skaitu reģionā,
- ✓ nav informācijas par skaitlisko dalījumu pēc funkcionālo traucējumu veidiem,
- ✓ funkcionālo traucējumu smaguma pakāpes netiek ņemtas vērā,
- ✓ statistikas dati ir tikai par pirmreizējās invaliditātes intensitāti pieaugušajiem un bērniem. Nav skaitliskā atspoguļojuma ne pēc invaliditātes veidiem, ne smaguma pakāpēm,
- ✓ ir dati par pirmreizējo saslimstību ar psihiskām slimībām, bet arī šeit nav grupas kopējā skaitliskā atspoguļojuma un dalījuma pēc smaguma pakāpēm vai kombinācijas ar citiem funkcionālo traucējumu veidiem.

Esošais pakalpojumu nodrošinājums cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem reģionā:

- ✓ reģionā nozīmīgākais sociālo pakalpojumu sniedzējs ir pašvaldību sociālais dienests un tā struktūrvienības, nevalstiskais sektors ir vāji attīstīts, un ir pašvaldības, kurās nevalstiskais sektors vispār nesniedz pakalpojumus.
- ✓ Reģionā dominē ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojums gan pieaugušiem, gan bērniem – šādu pakalpojumu piedāvā visi novadi. Tomēr netiek norādīts konkrēts cilvēku skaits reģionā, kas saņem šo pakalpojumu.
- ✓ Grupu dzīvokļa pakalpojums ir pieejams tikai 5 novados, no kuriem vismaz divi grupu dzīvokļa pakalpojumi ir domāti tikai tiem cilvēkiem, kuri atgriežas no ilgstošas aprūpes institūcijām. Netiek norādīts klientu skaits, kas saņem šo pakalpojumu, ne arī pakalpojumu saņēmēju mērķa grupa.
- ✓ Reģionā tiek sniegti 5 dienas aprūpes centru pakalpojumi, bet netiek norādīta ne pakalpojuma mērķa grupa, ne cilvēku skaits, kas saņem pakalpojumu.
- ✓ Reģionā ir tikai 1 pakalpojums, kas vērsts uz nodarbinātības veicināšanu - specializētā darbnīca Iecavas novadā, bet nav norādīta pakalpojuma mērķa grupa. Nav citu pakalpojumu, kas būtu vērsti un cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem nodarbinātības veicināšanu.

Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzību ietvērums reģiona plānošanas dokumentos:

- ✓ Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma 2008.–2014.gadam. Minēta sociālo pakalpojumu pieejamības un kvalitātes uzlabošana. Programmā kā uzdevums ir minēts - sekmēt sociālā riska grupu iesaistīšanos darba tirgū. Cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem nav izdalīti kā mērķagrupa šī uzdevuma īstenošanai, bet varam pieņemt, ka arī cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem tiek ietverti, kā viena no sociālas atstumtības riska grupām. Uzsver nepieciešamību veicināt sociāli mazaizsargāto grupu integrāciju sabiedrībā un vides pieejamības sakārtošanu.

Reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmas atbilstības cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām analīze:

Privātās dzīves iespējamības nodrošinājums cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem	Programma šo aspektu neakcentē. Tieši pretēji – šis ir vienīgais reģions, kurā programmā ir paredzēta jaunas ilgstošas sociālās aprūpes institūcijas izveide, izdalot īpašu mērķa grupu – personas ar deviantu uzvedību.
Līdzdalības iespējas ikvienā ikdienas aktivitātē līdzvērtīgi citiem sabiedrības locekļiem	Programma šo aspektu neakcentē.
Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem interesēm un spējām atbilstošas nodarbinātības pieejamība atvērtā darba	Kā uzdevums mērķa sasniegšanai ir definēts - Pastiprināti attīstīt tādus sociālos pakalpojumus, kas veicina indivīdu (re)integrāciju darba tirgū. Tomēr programmā ir plānotas tikai 3 specializēto darbnīcu attīstība. Nav plānoti nekādi nodarbinātību atklātā darba tirgū veicinoši pasākumi, kā arī

tirgū vai izmantojot specializētās nodarbinātības formas	citas specializētās nodarbinātības formas. Līdz ar to cilvēku skaits reģionā, kuru nodarbinātību varētu veicināt plānotie pasākumi, ir vērtējams kā zems un nepietiekams.
Informatīvās un vides pieejamības nodrošinājums	Programmas uzdevums: nodrošināt visu sociālo pakalpojumu sniedzēju infrastruktūras pieejamību personām ar kustību traucējumiem. Tomēr turpmāk programma neparedz īpašus pasākumus šī uzdevuma īstenošanai.
Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem prasmju un zināšanu līmeņa pilnveidošanas iespējamība visa mūža garumā	Programmā šie jautājumi netiek skarti.
Vecumposma vajadzību ievērošana	Programma neietver vecumposmu vajadzību ievērošanu.
Iespējas pavadīt brīvo laiku atbilstoši savām interesēm	Programma neplāno pasākumus, kas varētu nodrošināt cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem iespējas brīvo laiku pavadīt atbilstoši savām interesēm

Vidzemes plānošanas reģions

Statistikas dati par cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem skaitu reģionā, dalījums pa funkcionālo traucējumu grupām un smaguma pakāpēm:

- ✓ nav iekļauti statistikas dati par kopīgo cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem skaitu reģionā,
- ✓ nav informācijas par skaitlisko dalījumu pēc funkcionālo traucējumu veidiem,
- ✓ funkcionālo traucējumu smaguma pakāpes netiek ņemtas vērā,
- ✓ statistikas dati ir par pirmreizējās invaliditātes intensitāti pieaugušajiem un bērniem. Nav skaitliskā atspoguļojuma ne pēc funkcionālo traucējumu veidiem, ne smaguma pakāpēm,
- ✓ ir dati par saslimstību ar psihiskām slimībām un uzvedības traucējumiem (6221), šajā grupā gan tiek iekļauti arī cilvēki ar intelektuālās attīstības traucējumiem, un nav saprotams, vai šiem cilvēkiem ir gan psihiska saslimšana, gan attīstības traucējumi vai tikai attīstības traucējumi (un tādā gadījumā nav skaidrs, kāpēc šīs grupas ir sajauktas kopā),
- ✓ atsevišķās apdzīvotās vietās, piemēram, Valmieras pilsētas un Gulbenes novada sociālo dienestu uzskatē nav neviena cilvēka ar funkcionāliem traucējumiem,
- ✓ kā cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem indikatīvais skaitlis tiek uzrādīts to cilvēku skaits, kas ir saņēmuši sociālos pakalpojumus (1723). Tas sastāda 0,7% no Vidzemes plānošanas reģiona iedzīvotājiem. Valstī kopumā cilvēku ar invaliditāti skaits ir aptuveni 5% no visiem iedzīvotājiem, un tātad jāpieņem, ka arī Vidzemes reģionā vajadzētu būt līdzīgam procentam no

kopējā iedzīvotāju skaita, kas būtu aptuveni 11700 cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem. Varam secināt, ka nav pieejama vai nav apzināta informācija par aptuveni 10000 cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem reģionā.

Esošais pakalpojumu nodrošinājums cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem reģionā:

- ✓ dominējošais pakalpojums ir ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojums institūcijā, kuru var saņemt 32 institūcijās pieaugušiem un 7 - bērniem. Tomēr netiek norādīts ne kopējais pakalpojumu saņēmēju skaits, ne cik cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem no reģiona saņem šo pakalpojumu,
- ✓ reģionā ir ļoti vāji un fragmentāri attīstīti alternatīvie pakalpojumi, oficiāli reģistrētu dienas centru personām ar garīga rakstura traucējumiem vai dienas centru personām ar fiziska rakstura traucējumiem Vidzemes reģionā **nav**,
- ✓ ir viens oficiāli reģistrēts dienas centrs bērniem ar invaliditāti – Cēsu novadā, kur atbilstoši statistikai pakalpojumu saņēmuši seši bērni, kas vērtējams kā ārkārtīgi zems skaits,
- ✓ oficiāli reģistrētu un pašvaldības finansētu servisa dzīvokļu, specializēto darbnīcu, grupu māju (dzīvokļu) Vidzemes reģionā **nav**,
- ✓ pie valsts sociālā aprūpes centra ir izveidota grupu māja un pusceļa māja, tomēr tā kā tās ir institūcijas struktūrvienības, tās nav uzskatāmas par institūcijām alternatīviem pakalpojumiem,
- ✓ reģionā **nav** nekādu pakalpojumu cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, kuri būtu vērsti uz cilvēku nodarbinātības veicināšanu.

Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzību ietvērums vispārīgajos reģiona plānošanas dokumentos:

- ✓ Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2007.-2013.gadam. cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem ir tieši minēti tikai pie aktivitātes - attīstīt sociālo pakalpojumu institūciju infrastruktūru, kur plānots uzlabot pakalpojumu pieejamību. Var pieņemt, ka cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem kā mērķa grupa ir ietverta arī mērķī – attīstīt sociālie pakalpojumi, kaut arī mērķa grupa tieši nav nosaukta. Kā uzdevums ir definēts – sekmēt sociālo pakalpojumu klāsta paplašināšanu un pieejamību.

Reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmas atbilstības cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām analīze:

Privātās dzīves iespējamības nodrošinājums cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem	Programma šo aspektu neakcentē.
Līdzdalības iespējas	Programma šo aspektu neakcentē.

īkvienā ikdienas aktivitātē līdzvērtīgi citiem sabiedrības locekļiem	
Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem interesēm un spējām atbilstošas nodarbinātības pieejamība atvērtā darba tirgū vai izmantojot specializētās nodarbinātības formas	Programmas mērķis ietver nodarbinātības paaugstināšanu. Tabula „Jaunu sociālo pakalpojumu ieviešana, esošo pilnveidošana: darbības prioritātes” kā prioritāti cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem definē pasākumus nodarbinātības veicināšanai – specializētās darbnīcas, sociālos uzņēmumus un atbalstīto darbu, tomēr programmā netiek plānota reāla šo pakalpojumu ieviešana, kas rada risku, ka programmas uzstādījumi paliks tikai kā vīzija.
Informatīvās un vides pieejamības nodrošinājums	Informatīvās vides pieejamības nodrošinājumam nav pievērsta uzmanība. Fiziskās vides pieejamības uzlabošanai netiek plānoti pasākumi, kā arī netiek akcentēta šī jautājuma aktualitāte veidojot pakalpojumus.
Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem prasmju un zināšanu līmeņa pilnveidošanas iespējamība visa mūža garumā	Programma šo aspektu neakcentē. Prasmju un zināšanu līmeņa pilnveidošana varētu būt iekļauta pakalpojuma ietvaros, piemēram, dienas centra programmā, bet tā netiek uzsvērtā kā aktualitāte un obligāti nodrošināms aspekts. Ņemot vērā spēcīgo fokusu uz aprūpi, visticamāk šis aspekts paliks neīstenots.
Vecumposma vajadzību ievērošana	Programma šo aspektu neakcentē. Ir jūtama tendence salikt „zem viena jumta” vairākas mērķa grupas, neņemot vērā vecumposmu vajadzības, piemēram, veidojot dienas centru veciem cilvēkiem un cilvēkiem ar invaliditāti.
Iespējas pavadīt brīvo laiku atbilstoši savām interesēm	Šo vajadzību varētu nodrošināt asistenta vai pavadoņa pakalpojuma ieviešana. Programmā asistenta un pavadoņa pakalpojums ir minēts kā aktuāls, tomēr reāla pakalpojuma ieviešana nav plānota.

Programmā iekļauto uzdevumu īstenošanai nepieciešamos resursus plānošanas reģions cer iegūt tikai no dažādām ES programmām un projektu konkursiem, pašvaldību finansiālais ieguldījums nav plānots, kas uzskatāms par programmas īstenošanas ilgtspējas apdraudējumu.

Latgales plānošanas reģions

Statistikas dati par cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem skaitu reģionā, dalījums pa funkcionālo traucējumu grupām un smaguma pakāpēm:

- ✓ Izvirzīts pieņēmums, ka sociāliem dienestiem pašvaldībās strādājot jau vairāk kā 10 gadus, tajos ir uzkrājusies datu bāze par iedzīvotājiem, kas saņem sociālo palīdzību un tos var uzskatīt par potenciāliem sociālo pakalpojumu saņēmējiem. Šāds uzstādījums kropļo patiesās situācijas atspoguļojumu un

izslēdz no potenciālo pakalpojumu saņēmēju loka tos cilvēkus ar funkcionāliem traucējumiem, kuri ikdienā nav sociālās palīdzības saņēmēji.

- ✓ Latgales plānošanas reģionā, pēc 2010.gada VSAA datiem, ir 22521 invalīds.
- ✓ Programma neietver statistisko sadalījumu pa funkcionālo traucējumu grupām, vai dalījumu pa smaguma pakāpēm.
- ✓ Cilvēki ar smagiem funkcionāliem traucējumiem tiek iedalīti grupā „smagi slimi cilvēki”, kas ir līdz šim nebijis formulējums un liek apšaubīt programmas izstrādātāju kompetences līmeni attiecībā uz funkcionālo traucējumu veidiem un dalījumu.
- ✓ Personas ar garīga rakstura traucējumiem tiek iedalītas personās ar viegla un smaga rakstura traucējumiem, bet neparādās personas ar psihiskām saslimšanām.

Esošais pakalpojumu nodrošinājums cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem reģionā:

- ✓ Dominējošais pakalpojums, tāpat kā citos reģionos, ir ilgstošas sociālās aprūpes institūcijas – šo pakalpojumu reģionā sniedz 37 institūcijas. Nav norādīts ne kopējais pakalpojumu saņēmēju skaits, ne cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem skaits, kas saņem šo pakalpojumu reģionā.
- ✓ Ir norādīts institūciju skaita dalījums pēc pakalpojuma sniegšanas mērķa grupai, piemēram, pakalpojumus cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem sniedz 25 institūcijas. Bet nav izprotams, vai tie ir ilgstošie aprūpes pakalpojumi vai alternatīvie pakalpojumi.
- ✓ Pakalpojumu dalījumā pēc to veidiem, piemēram – dienas centri, ir iekļauts vispārīgs dalījums pa mērķa grupām, līdz ar to nav iespējams uzzināt, cik cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem šāda veida pakalpojumi ir pieejami. Viens pakalpojums nereti tiek sniegts vairākām mērķa grupām. Cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem ir pieejami 5 dienas centri reģionā.
- ✓ Reģionā nav neviena pakalpojuma, kas būtu vērsts uz cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem nodarbinātību (nav specializēto darbnīcu, atbalstītā darba, sociālo uzņēmumu pakalpojumu).
- ✓ Ir 2 grupu dzīvokļa pakalpojumi, kas ir pieejami tikai tiem cilvēkiem, kuri atgriežas no ilgstošas aprūpes institūcijām. Tiem cilvēkiem, kuri nav tikuši ievietoti institūcijā, šāds pakalpojums nav pieejams.

Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzību ietvērums vispārīgajos reģiona plānošanas dokumentos:

- ✓ Latgales reģiona attīstības vīzija 2020.gadam: nav pieminēta mērķa grupa, bet stratēģiskie mērķi sociālās atstumtības un nevienlīdzības mazināšanai paredz arī darbu ar cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem.
- ✓ Latgales programma 2010-2017. Programmas ietvaros paredzēts attīstīt sociālos uzņēmumus kā specializētas darbnīcas vai ražotnes pie pašreiz esošajiem uzņēmumiem. Minēti invalīdu u.c. specializētā transporta

pārvadāšanas projekti. Sociālo pakalpojumu programma ir uzskatāma kā daļa no Latgales programmas.

Reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmas atbilstības cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām analīze:

Privātās dzīves iespējamības nodrošinājums cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem	Privātās dzīves iespējamība programmā netiek akcentēta.
Līdzdalības iespējas ikvienā ikdienas aktivitātē līdzvērtīgi citiem sabiedrības locekļiem	Virs mērķi ir iekļauta Aktīva dzīves pozīcija. Turpmākā programmas tekstā šis aspekts vairs nav saskatāms.
Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem interesēm un spējām atbilstošas nodarbinātības pieejamība atvērtā darba tirgū vai izmantojot specializētās nodarbinātības formas	Kā nodarbinātības pakalpojums tiek nosauktas radošās darbnīcas, kas būtībā ir brīvā laika pakalpojums. Netiek plānoti nekādi nodarbinātību veicinoši pasākumi.
Informatīvās un vides pieejamības nodrošinājums	Kā mērķis ir definēta uzlabota vides pieejamība. Informatīvā vide tiek saistīta tikai ar informāciju par pakalpojumiem vai krīzes situācijām.
Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem prasmju un zināšanu līmeņa pilnveidošanas iespējamība visa mūža garumā	Mūžizglītība ir plānota darbiniekiem un nevis cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem.
Vecumposma vajadzību ievērošana	Vecumposmu vajadzības netiek uzsvērtas. Vecāka gadagājuma cilvēkiem ir minēta invaliditātes iespējamība, bet tas netiek programmā sasaistīts ar vecumposma vajadzībām.
Iespējas pavadīt brīvo laiku atbilstoši savām interesēm	Programma šo aspektu neakcentē.

Programmas noslēgumā tiek uzskaitīti **plānotie reģiona projekti**, kur tiek atspoguļotas plānotās aktivitātes.

Rēzeknes pilsētas dome un Daugavpils novada dome plāno mobilās brigādes, kur kā mērķa grupa ir arī cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem, bet šis pakalpojums neveicina ne cilvēku sociālo iekļaušanos, ne nodarbinātību un ir uzskatāms par pasīvu aprūpes pakalpojumu.

Ludzas novads plāno specializētā transporta pakalpojumu, nenorādot kas un uz kuriem tiks vadāts.

Citos projektos cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem nav kā mērķa grupa. Līdz ar to programma nedod ieguldījumu būtiskam cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem dzīves kvalitātes uzlabojumam. Īpaši kritiska situācija ir attiecībā uz nodarbinātības jautājumiem, kur vispār netiek plānoti nekādi pakalpojumi un kas ir viens no programmas pamata mērķiem. Arī pārējie programmā minētie pakalpojumi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem ir definēti tikai iespējamās vīzijas formā.

Kurzemes plānošanas reģions

Statistikas dati par cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem skaitu reģionā, dalījums pa funkcionālo traucējumu grupām un smaguma pakāpēm:

- ✓ Ir iekļauti statistikas dati par kopīgo cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem skaitu reģionā, dati ir atspoguļoti dalījumā pa pašvaldībām un ir iedalīti pēc invaliditātes grupām.
- ✓ Nav informācijas par skaitlisko dalījumu pēc funkcionālo traucējumu veidiem.
- ✓ Funkcionālo traucējumu smaguma pakāpes netiek ņemtas vērā.
- ✓ Skaitliskā informācija par cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem tiek atspoguļota dažādos pastarpinātos veidos, tā ierobežojot iespēju precīzi izprast situāciju, piemēram, tiek norādīts, ka pēc VSSA sniegtās informācijas transporta pabalstu cilvēkiem ar kustību traucējumiem saņēma 1793 pieaugušas personas, kas varētu būt indikatīvs personu ar kustību traucējumiem skaits reģionā, ja pieņem, ka pabalsta saņemšanai ir reģistrējušies visi cilvēki, kuriem ir attiecīgas indikācijas. Bet tas ir tikai pieņēmums un var būt maldīgs.
- ✓ Ir zināms konkrēts cilvēku skaits ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem (11999), bet tā kā nav zināma šo traucējumu smaguma pakāpe, nav iespējams uzzināt, cik lielam skaitam no šīs grupas būtu vajadzīgi sociālie pakalpojumi un kādi tie varētu būt.

Esošais pakalpojumu nodrošinājums cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem reģionā:

- ✓ Kurzemes reģionā ir 8 ilgstošas aprūpes centri bērniem un 21 - pieaugušiem cilvēkiem. Šī ir dominējošā sociālo pakalpojumu forma.
- ✓ Ir iekļauti dati par personu ar funkcionāliem traucējumiem skaitu, kas saņem ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumus, izdalot arī atsevišķi personas ar garīga rakstura traucējumiem. Summējot sniegto informāciju, ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumus reģionā saņem 780 cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem. Norādīts, ka vietu skaits 2010.gadā salīdzinājumā ar 2009.gadu

ir palielinājies par 53 vietām – tātad ir veicināts cilvēku institucionalizācijas process valstī.

- ✓ Kurzemes reģionā alternatīvos pakalpojumus sniedz 2 dienas aprūpes centri – Liepājā un Saldū, kur pakalpojumu saņem 36 un 26 cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem.
- ✓ Reģionā ir 2 grupu dzīvokļi, kuru pakalpojumus kopumā saņem 29 cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem.
- ✓ Reģionā nav pakalpojumu, kuri būt vērsti uz cilvēku ar invaliditāti nodarbinātību.

Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzību ietvērums vispārīgajos reģiona plānošanas dokumentos:

- ✓ Kurzemes reģiona attīstības stratēģija. Kā mērķis ir definēta vienādu iespēju nodrošināšana visiem. Cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem netiek izdalīti, bet var uzskatīt, ka šis mērķis ir attiecināms arī uz cilvēkiem ar invaliditāti. Reģiona attīstības vīzijā ir pievērsta uzmanība cilvēku ar invaliditāti nodarbinātībai, uzsverot integrāciju darba tirgū, izmantojot mērķtiecīgi virzītus darba tirgus pasākumus. Uzsvērtā kvalitatīvu sociālo pakalpojumu nodrošināšanas nepieciešamība, bet nav minēti alternatīvie sabiedrībā balstīti pakalpojumi.

Reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmas atbilstības cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām analīze:

Privātās dzīves iespējamības nodrošinājums cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem	Programma šo aspektu neakcentē. Ir plānota vairāku grupu dzīvokļu attīstība, kas veicinātu privātās dzīves iespējamību.
Līdzdalības iespējas ikvienā ikdienas aktivitātē līdzvērtīgi citiem sabiedrības locekļiem	Programma šo aspektu neakcentē.
Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem interesēm un spējām atbilstošas nodarbinātības pieejamība atvērtā darba tirgū vai izmantojot specializētās nodarbinātības formas	Ir akcentētas ierobežotās iespējas nodarbinātības jomā un plānots izveidot specializētās darbnīcas vairākās pašvaldībās.
Informatīvās un vides pieejamības nodrošinājums	Programma šo aspektu neakcentē.
Cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem prasmju	Programma nevērš uzmanību uz mūžizglītības nodrošināšanu, bet akcentē pamatvajadzību nodrošināšanu. Ja kāds no

un zināšanu līmeņa pilnveidošanas iespējamība visa mūža garumā	plānotajiem dienas centriem sniegs pakalpojumu cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem (no programmas izklāsta to nevar saprast), tad pakalpojums varētu ietvert arī prasmju un zināšanu pilnveidošanas programmu (ja pakalpojuma ieviesēji to uzskatīs par aktualitāti).
Vecumposma vajadzību ievērošana	Programma šo aspektu neakcentē.
Iespējas pavadīt brīvo laiku atbilstoši savām interesēm	Programma šo aspektu neakcentē. Pašvaldībās, kurās ir plānots attīstīt asistenta pakalpojumu, tas varētu uzlabot iespējas pavadīt brīvo laiku atbilstoši interesēm.

Programmā nav iespējams secināt, kuri no pakalpojumiem tiek plānoti cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, jo netiek norādīta mērķa grupa, piemēram, dienas aprūpes centriem. Līdz ar to iespējams tikai minēt, vai ir plānoti kādi pakalpojumi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem vai šai mērķa grupai pakalpojumi vispār plānoti.

Reģionālo un nacionālā līmeņa plānošanas dokumentu sasaites analīze.

Nacionālā līmeņa plānošanas dokumenti	Reģionālā līmeņa plānošanas dokumenti
„Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (apstiprināta Saeimā 10.jūnijā 2010.gadā)”	<p>Rīgas plānošanas reģions</p> <p>Sociālo pakalpojumu attīstības programmā <i>ir minēta</i> šo dokumentu sasaite.</p> <p>Analizējot šo dokumentu sasaiti, ir vērojamas būtiskas atšķirības. Stratēģijā uzsvērtā pasākumu nepieciešamība, lai personas ar funkcionāliem traucējumiem varētu dzīvot neatkarīgi un pilnvērtīgi, kas ietver arī privātās dzīves nodrošinājumu, reģionālajā plānošanas dokumentā neatspoguļojas.</p> <p>Reģionālie plānošanas dokumenti nevērš uzmanību uz līdzdalības aktualitāti, kas ir Stratēģijā 2030 viens no īpaši uzsvērtajiem principiem.</p> <p>Stratēģijā uzsvērtā nepieciešamība veicināt cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem iespējas iesaistīties darba tirgū, tai skatā attīstot inovatīvas darba formas Reģionālajos plānošanas dokumentos neatspoguļojas.</p> <p>Sociālo pakalpojumu attīstības programma neplāno pasākumus nodarbinātības veicināšanai, kaut arī tas bija viens no programmas mērķiem.</p> <p>Stratēģijā uzsvērtie pasākumi, lai mazinātu, likvidētu pieejamību traucējošos šķēršļus un barjeras, netiek ietverti reģionālajā plānošanas dokumentā.</p> <p>Stratēģijā akcentētā mūžizglītības aktualitāte, attiecībā uz cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, neatspoguļojas reģionālajos dokumentos.</p>

	<p>Secinājums: reģiona plānošanas dokumentu <i>sasaite</i> ar „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam” vērtējama kā ļoti vāja.</p>
	<p>Zemgales plānošanas reģions</p> <p>Zemgales plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmā nav iekļauti Stratēģijā 2030. uzsvērtie nepieciešamie pasākumi, lai cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem varētu dzīvot neatkarīgi un pilnvērtīgi. Arī Stratēģijā 2030. uzsvērtais līdzdalības princips neatspoguļojas pakalpojumu attīstības programmā.</p> <p>Stratēģijā uzsvērtā nepieciešamība veicināt cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem iespējas iesaistīties darba tirgū, tajā skatā attīstot inovatīvas darba formas, reģionālajā plānošanas dokumentā atspoguļojas vāji – tikai kā 3 iespējamās specializētās darbnīcas. Nav plānoti pakalpojumi cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem iekļaušanai atklātā darba tirgū, kas ir pretrunā ar Stratēģijas uzstādījumiem. Reģionālajā plānošanas dokumentā minētie inovatīvie pakalpojumi netiek skaidroti, līdz ar to nav sasaistāmi ar Stratēģijā akcentētajiem inovatīvajām darba formām.</p> <p>Stratēģijā uzsvērtie pasākumi, lai mazinātu, likvidētu pieejamību traucējošos šķēršļus un barjeras, sociālo pakalpojumu attīstības programmā parādās tikai kā pakalpojumu sniedzēju infrastruktūras vides pieejamības nodrošinājums, vienlaikus nepiesaistot tam konkrētus plānotus pasākumus.</p> <p>Stratēģijā akcentētā mūžizglītības aktualitāte, attiecībā uz cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, neatspoguļojas reģionālajos dokumentos.</p> <p>Secinājums: reģiona plānošanas dokumentu <i>sasaite</i> ar „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam” vērtējama kā ļoti vāja.</p>
	<p>Vidzemes plānošanas reģions</p> <p>Vidzemes plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmā <i>nav minēta</i> sasaite ar „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam”.</p> <p>Vidzemes plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmā nav iekļauti Stratēģijā 2030. uzsvērtie nepieciešamie pasākumi, lai cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem varētu dzīvot neatkarīgi un pilnvērtīgi. Arī Stratēģijā 2030. uzsvērtais līdzdalības princips neatspoguļojas Vidzemes reģiona pakalpojumu attīstības programmā.</p> <p>Stratēģijā uzsvērtā nepieciešamība veicināt cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem iespējas iesaistīties darba tirgū, tajā skatā attīstot inovatīvas darba formas, reģionālajā plānošanas dokumentā atspoguļojas tikai mērķi un iespējamās vīzijas veidā, reāla pakalpojumu</p>

ieviešana netiek plānota. Nav plānoti pakalpojumi cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem iekļaušanai atklātā darba tirgū, kas ir pretrunā ar Stratēģijas uzstādījumiem. Stratēģijā uzsvērtie pasākumi, lai mazinātu, likvidētu pieejamību traucējošos šķēršļus un barjeras, sociālo pakalpojumu attīstības programmā netiek atspoguļoti un nekādi pasākumi šai jomā netiek plānoti. Stratēģijā akcentētā mūžizglītības aktualitāte, attiecībā uz cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, neatspoguļojas Vidzemes reģionālajos plānošanas dokumentos.

Secinājums: Vidzemes reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmai *nav sasaites* ar „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam”.

Latgales plānošanas reģions

Latgales plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmā *nav minēta* sasaite ar „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam”.

Latgales plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmā nav iekļauti Stratēģijā 2030. uzsvērtie nepieciešamie pasākumi, lai cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem varētu dzīvot neatkarīgi un pilnvērtīgi. Stratēģijā 2030. uzsvērtais līdzdalības princips neatspoguļojas pakalpojumu attīstības programmā. Kaut arī pakalpojumu attīstības programmas virsmērķī ir uzsvērtā aktīva dzīves pozīcija, tomēr turpmākajā programmas aprakstā šis uzstādījums pazūd.

Stratēģijā uzsvērtā nepieciešamība veicināt cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem iespējas iesaistīties darba tirgū, tajā skatā attīstot inovatīvas darba formas, reģionālajā plānošanas dokumentā neatspoguļojas un netiek plānoti nekādi cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem nodarbinātību veicinoši pasākumi. Nav plānoti pakalpojumi cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem iekļaušanai atklātā darba tirgū, kas ir pretrunā ar Stratēģijas uzstādījumiem.

Stratēģijā uzsvērtie pasākumi, lai mazinātu, likvidētu pieejamību traucējošos šķēršļus un barjeras, sociālo pakalpojumu attīstības programmā ir ietverts pakalpojumu attīstības programmas mērķi, nepiesaistot tam konkrētus plānotus pasākumus.

Stratēģijā akcentētā mūžizglītības aktualitāte, attiecībā uz cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, neatspoguļojas pakalpojumu attīstības programmā. Mūžizglītība tiek plānota nevis cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, bet sociāliem darbiniekiem.

Secinājums: reģiona plānošanas dokumentu *sasaite* ar „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam” vērtējama kā *neesošā*.

	<p>Kurzemes plānošanas reģions</p> <p>Kurzemes plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmā <i>nav minēta</i> sasaite ar „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam”.</p> <p>Kurzemes plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmā nav iekļauti Stratēģijā 2030. uzsvērtie nepieciešamie pasākumi, lai cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem varētu dzīvot neatkarīgi un pilnvērtīgi. Plānošanas reģionā ir plānots attīstīt grupu māja pakalpojumus vairākās pašvaldībās, kas uzlabotu cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem iespējas uz privātās dzīves nodrošinājumu. Stratēģijā 2030. uzsvērtais līdzdalības princips neatspoguļojas Vidzemes reģiona pakalpojumu attīstības programmā.</p> <p>Stratēģijā akcentētā nepieciešamība veicināt cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem iespējas iesaistīties darba tirgū, tajā skatā attīstot inovatīvas darba formas reģionālajā plānošanas dokumentā, atspoguļojas tikai dažu iespējamu specializēto darbnīcu pakalpojuma veidā. Nav plānoti pakalpojumi cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem iekļaušanai atklātā darba tirgū, kas ir pretrunā ar Stratēģijas uzstādījumiem.</p> <p>Stratēģijā uzsvērtie pasākumi, lai mazinātu, likvidētu pieejamību traucējošos šķēršļus un barjeras, sociālo pakalpojumu attīstības programmā netiek atspoguļoti un nekādi pasākumi šai jomā netiek plānoti.</p> <p>Stratēģijā akcentētā mūžizglītības aktualitāte, attiecībā uz cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, neatspoguļojas Kurzemes reģionālajos plānošanas dokumentos.</p> <p>Secinājums: Kurzemes reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmai <i>ir ļoti vāja sasaite</i> ar „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam”.</p>
<p>„Nacionālās attīstības plāns 2007. – 2013.gadam”</p>	<p>Rīgas plānošanas reģions</p> <p>Sociālo pakalpojumu attīstības programmā <i>ir minēta</i> šo dokumentu sasaite.</p> <p>NAP tiek uzsvērtā nepieciešamība paplašināt alternatīvo pakalpojumu klāstu, uz ko ir vērsta arī sociālo pakalpojumu programma. Tomēr programma skaidri nedefinē, cik un kādi pakalpojumi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem noteiktā laika termiņā tiks attīstīti. Līdz ar to šai aspektā NAP uz reģionālā plānošanas dokumenta <i>sasaiste</i> vērtējama kā <i>daļēja</i>.</p> <p>NAP uzstādījums par iekļaujošu un noturošu darba tirgu, kas rezultējas uzdevumā sekmēt pieeju darba vietām cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, neatspoguļojas reģionālā plānošanas dokumentā, kur netiek plānoti pasākumi cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem nodarbinātības veicināšanai.</p> <p>NAP akcentē izglītības pieejamību ikvienam valsts</p>

	<p>iedzīvotājam visās pakāpēs. Reģionālie plānošanas dokumenti šo aspektu neakcentē un īpašu uzmanību tam nevelta, rezultātā izglītības aspekti neatspoguļojas arī plānotajos pasākumos.</p> <p>NAP kā pilnvērtīgas dzīves sastāvdaļu akcentē iespēju saņemt pakalpojumus gan atbilstoši vajadzībām, gan interesēm. Savukārt reģionālajos plānošanas dokumentos atbilstība interesēm neparādās, bet vajadzības galvenokārt tiek nonivelētas līdz cilvēka pamatvajadzībām, neņemot vērā dzīves kvalitātes kompleksumu.</p> <p>Secinājums: reģiona plānošanas dokumentu <i>sasaite</i> ar „Nacionālās attīstības plānu 2007. – 2013.gadam” vērtējama kā <i>loti vāja</i>.</p>
	<p>Zemgales plānošanas reģions</p> <p>Sociālo pakalpojumu attīstības programmā <i>ir minēta</i> šo dokumentu <i>sasaite</i>.</p> <p>Zemgales plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programma ir vērsta uz alternatīvo sociālo pakalpojumu attīstību reģionā. Tomēr programma skaidri nedefinē, cik, kādi un kādā laika periodā tiktu attīstīti pakalpojumi cilvēkiem ar dažāda veida un smaguma pakāpēm funkcionāliem traucējumiem. Līdz ar to šai aspektā NAP uz reģionālā plānošanas dokumenta <i>sasaiste</i> vērtējama kā <i>daļēja</i>.</p> <p>NAP uzstādījums par iekļaujošu un noturošu darba tirgu, kas rezultējas uzdevumā sekmēt pieeju darba vietām cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, Zemgales plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmā atspoguļojas tikai 3 specializēto darbnīcu veidā.</p> <p>Zemgales reģiona sociālo pakalpojumu plānošanas programma neietver pasākumus, kas būtu vērsti uz NAP uzstādījuma – izglītības pieejamība ikvienam valsts iedzīvotājam visās pakāpēs, īstenošanu.</p> <p>NAP kā pilnvērtīgas dzīves sastāvdaļu akcentē iespēju saņemt pakalpojumus gan atbilstoši vajadzībām, gan interesēm. Reģionālais plānošanas dokuments šo aspektu neņem vērā.</p> <p>Secinājums: reģiona plānošanas dokumentu <i>sasaite</i> ar „Nacionālās attīstības plānu 2007. – 2013.gadam” vērtējama kā <i>vāja</i>.</p>
	<p>Vidzemes plānošanas reģions</p> <p>Sociālo pakalpojumu attīstības programmā <i>ir minēta</i> šo dokumentu <i>sasaite</i>.</p> <p>NAP tiek uzsvērta nepieciešamība paplašināt alternatīvo pakalpojumu klāstu, uz ko ir vērsta arī Vidzemes reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programma. Tomēr programma skaidri nedefinē, cik un kādi pakalpojumi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem noteiktā laika termiņā tiks attīstīti. Līdz ar to šai aspektā NAP uz</p>

	<p>reģionālā plānošanas dokumenta <i>sasaiste</i> vērtējama kā <i>daļēja</i>.</p> <p>NAP uzstādījums par iekļaujošu un noturošu darba tirgu, kā arī definētais uzdevums sekmēt pieeju darba vietām cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem Vidzemes plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmā atspoguļojas tikai mērķī un vispārīga uzstādījuma formā, nekonkretizējoties pakalpojumu attīstībā.</p> <p>NAP akcentētā izglītības pieejamība ikvienam valsts iedzīvotājam visās pakāpēs, kas ietver arī mūžizglītību cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, neatspoguļojas Vidzemes plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmas plānotajos pakalpojumos.</p> <p>NAP kā pilnvērtīgas dzīves sastāvdaļu akcentē iespēju saņemt pakalpojumus gan atbilstoši vajadzībām, gan interesēm, kas daļēji saskan ar pakalpojumu programmā aktualizēto asistenta pakalpojuma ieviešanas nepieciešamību. Ieviešot asistenta pakalpojumu, būtu iespējams nodrošināt cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem interesēm atbilstošu pasākumu īstenošanu. Tomēr, kaut arī šis pakalpojums ir akcentēts kā aktualitāte, reāla ieviešana nav plānota.</p> <p>Secinājums: Vidzemes reģiona plānošanas dokumenta <i>sasaite</i> ar „Nacionālās attīstības plānu 2007. – 2013.gadam” vērtējama kā <i>loti vāja</i>.</p> <p>Latgales plānošanas reģions</p> <p>Sociālo pakalpojumu attīstības programmā <i>nav minēta</i> šo dokumentu <i>sasaite</i>.</p> <p>NAP tiek uzsvērta nepieciešamība paplašināt alternatīvo pakalpojumu klāstu, uz ko ir vērsta arī Latgales plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programma. Tomēr programma skaidri nedefinē, cik un kādi pakalpojumi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem noteiktā laika termiņā tiks attīstīti. Vērtējot programmu, jāsecina, ka pakalpojumi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem praktiski netiek plānoti, ja neskaita aprūpes mājās pakalpojumus.</p> <p>NAP uzstādījums par iekļaujošu un noturošu darba tirgu, kā arī uzdevums sekmēt pieeju darba vietām cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem neatspoguļojas reģionālā plānošanas dokumentā, kur netiek plānoti pasākumi cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem nodarbinātības veicināšanai.</p> <p>NAP akcentē izglītības pieejamību ikvienam valsts iedzīvotājam visās pakāpēs. Latgales reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programma šo aspektu neakcentē un īpašu uzmanību tam nevelta, rezultātā izglītības aspekti neatspoguļojas arī plānotajos pasākumos.</p> <p>NAP kā pilnvērtīgas dzīves sastāvdaļu akcentē iespēju</p>
--	---

	<p>saņemt pakalpojumus gan atbilstoši vajadzībām, gan interesēm. Tas netiek ņemts vērā Latgales plānošanas reģiona dokumentā.</p> <p>Secinājums: Latgales reģiona sociālo pakalpojumu attīstības plānam <i>nav sasaites</i> ar „Nacionālās attīstības plānu 2007. – 2013.gadam”.</p> <p>Kurzemes plānošanas reģions</p> <p>Sociālo pakalpojumu attīstības programmā <i>nav minēta</i> šo dokumentu sasaite.</p> <p>NAP uzsver nepieciešamību paplašināt alternatīvo pakalpojumu klāstu, uz ko ir vērsta arī Kurzemes plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programma. Tomēr Kurzemes reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programma skaidri nedefinē, cik un kādi pakalpojumi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem noteiktā laika termiņā tiks attīstīti. Tie pakalpojumi, kas tiek plānoti, ir fragmentāri un nav vērojama pakalpojumu nodrošinājuma pēctecība.</p> <p>NAP uzstādījums par iekļaujošu un noturošu darba tirgu, kā arī uzdevums sekmēt pieeju darba vietām cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem tikai daļēji atspoguļojas reģionālā plānošanas dokumentā, kur vienīgie plānotie pasākumi cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem nodarbinātības veicināšanai ir iespējama specializēto darbnīcu izveide dažās pašvaldībās.</p> <p>NAP akcentē izglītības pieejamību ikvienam valsts iedzīvotājam visās pakāpēs. Kurzemes reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programma šo aspektu neakcentē un īpašu uzmanību tam nevelta, rezultātā izglītības aspekti neatspoguļojas arī plānotajos pasākumos.</p> <p>NAP kā pilnvērtīgas dzīves sastāvdaļu akcentē iespēju saņemt pakalpojumus gan atbilstoši vajadzībām, gan interesēm. Kurzemes plānošanas reģiona dokumentā šis aspekts parādās tikai vīzijas veidā – gadījumā ja tiks attīstīti asistenta pakalpojums, cilvēkiem būtu lielākas iespējas brīvo laiku pavadīt atbilstoši interesēm.</p> <p>Secinājums: Kurzemes reģiona sociālo pakalpojumu attīstības plānam <i>ir vāja sasaite</i> ar „Nacionālās attīstības plānu 2007. – 2013.gadam”.</p>
<p>„Programma sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu attīstībai personām ar garīga rakstura traucējumiem 2009.- 2013.gadam”</p>	<p>Rīgas plānošanas reģions</p> <p>Sociālo pakalpojumu attīstības programmā <i>nav minēta</i> šo dokumentu sasaite.</p> <p>Ņemot vērā, ka „Programma sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu attīstībai personām ar garīga rakstura traucējumiem 2009. – 2013.gadam” neietver nevienu no aspektiem, pēc kuriem tika vērtēta dokumenta atbilstība cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām, un līdz ar to šai griezumā ir pretrunā ar citiem Nacionālajiem plānošanas dokumentiem, nav iespējams veikt šī plānošanas dokumenta un reģionālā</p>

plānošanas dokumenta sasaistes izvērtējumu.
Zemgales plānošanas reģions
<p>Sociālo pakalpojumu attīstības programmā <i>ir minēta</i> šo dokumentu sasaite.</p> <p>Zemgales plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības plānā ir ietverta ilgstošas sociālās aprūpes institūcijas izveide, kas ir pretrunā ar pašas programmas mērķiem un uzdevumiem.</p> <p>Tomēr analīzes kontekstā tas nav uzskatāms par dokumentu sasaistes kritēriju, kaut arī ir vērsts uz institucionālās aprūpes attīstību.</p> <p>Ņemot vērā, ka „Programma sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu attīstībai personām ar garīga rakstura traucējumiem 2009. – 2013.gadam” neietver nevienu no aspektiem, pēc kuriem tika vērtēta dokumenta atbilstība cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām, un līdz ar to šai griezumā ir pretrunā ar citiem Nacionālajiem plānošanas dokumentiem, nav iespējams veikt šī plānošanas dokumenta un reģionālā plānošanas dokumenta sasaistes izvērtējumu.</p>
Vidzemes plānošanas reģions
<p>Vidzemes plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmā ir <i>minēts, ka tās izstrādē būtiska nozīme ir</i> „Programmai sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu attīstībai personām ar garīga rakstura traucējumiem 2009.- 2013.gadam”.</p> <p>Ņemot vērā, ka „Programma sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu attīstībai personām ar garīga rakstura traucējumiem 2009. – 2013.gadam” neietver nevienu no aspektiem, pēc kuriem tika vērtēta dokumenta atbilstība cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām, un līdz ar to šai griezumā ir pretrunā ar citiem Nacionālajiem plānošanas dokumentiem, nav iespējams veikt šī plānošanas dokumenta un reģionālā plānošanas dokumenta sasaistes izvērtējumu.</p>
Latgales plānošanas reģions
<p>Sociālo pakalpojumu attīstības programmā <i>nav minēta</i> šo dokumentu sasaite.</p> <p>Ņemot vērā, ka „Programma sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu attīstībai personām ar garīga rakstura traucējumiem 2009. – 2013.gadam” neietver nevienu no aspektiem, pēc kuriem tika vērtēta dokumenta atbilstība cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām, un līdz ar to šai griezumā ir pretrunā ar citiem Nacionālajiem plānošanas dokumentiem, nav iespējams veikt šī plānošanas dokumenta un reģionālā plānošanas dokumenta sasaistes izvērtējumu.</p>
Kurzemes plānošanas reģions

	<p>Sociālo pakalpojumu attīstības programmā <i>ir minēta</i> šo dokumentu sasaite.</p> <p>Nemot vērā, ka „Programma sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu attīstībai personām ar garīga rakstura traucējumiem 2009. – 2013.gadam” neietver nevienu no aspektiem, pēc kuriem tika vērtēta dokumenta atbilstība cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām, un līdz ar to šai griezumā ir pretrunā ar citiem Nacionālajiem plānošanas dokumentiem, nav iespējams veikt šī plānošanas dokumenta un reģionālā plānošanas dokumenta sasaistes izvērtējumu.</p>
<p>„Rīcības plāns invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanai 2005 – 2015. gadam”</p>	<p>Rīgas plānošanas reģions</p> <p>Sociālo pakalpojumu attīstības programmā <i>nav minēta</i> šo dokumentu sasaite.</p> <p>Rīcības plāns īpašu uzmanību vērš uz nodarbinātības pasākumu cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem attīstību, tai skaitā subsidētajiem nodarbinātības pasākumiem, atbalstīto darbu un atbalsta programmu īstenošanu. Rīcības plāns paredz arī profesionālo izglītības programmu ieviešanu un vajadzībām atbilstošu apmācību metožu īstenošanu. Reģionālie plānošanas dokumenti šāda veida pasākumu neietver.</p> <p>Secinājums: plānošanas dokumentu starpā <i>nav</i> vērojama savstarpēja <i>sasaiste</i>.</p> <p>Zemgales plānošanas reģions</p> <p>Rīcības plānā uzsvērtā nodarbinātības pasākumu cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem attīstība, tai skaitā subsidētie nodarbinātības pasākumi, atbalstītais darbs un atbalsta programmu īstenošana tikai fragmentāri atspoguļojas Zemgales plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu programmā, kur plānots attīstīt 3 specializētās darbnīcas. Rīcības plānā paredzētās profesionālo izglītības programmu ieviešana un cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām atbilstošu apmācību metožu īstenošana nekādā veidā neatspoguļojas reģionālajā plānošanas dokumentā.</p> <p>Secinājums: plānošanas dokumentu starpā vērojama <i>loti vāja</i> savstarpēja <i>sasaiste</i>.</p> <p>Vidzemes plānošanas reģions</p> <p>Vidzemes plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmā <i>ir minēts, ka tā balstās</i> uz „Rīcības plānu invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanai 2005 – 2015. gadam”.</p> <p>Tomēr, kaut arī rīcības plāns īpašu uzmanību vērš uz nodarbinātības pasākumu cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem attīstību, tai skaitā subsidētajiem nodarbinātības pasākumiem, atbalstīto darbu un atbalsta programmu īstenošanu, Vidzemes plānošanas reģiona pakalpojumu attīstības programmā tas netiek iekļauts un</p>

	<p>nekādi konkrēti pasākumi šai jomā Vidzemes reģiona netiek plānoti.</p> <p>Rīcības plāns paredz arī profesionālo izglītības programmu ieviešanu un vajadzībām atbilstošu apmācību metožu īstenošanu. Arī šie aspekti pakalpojumu attīstības programmā neparādās.</p> <p>Secinājums: plānošanas dokumentu starpā <i>nav</i> vērojama savstarpēja <i>sasaiste</i>, kaut arī reģionālajā plānošanas dokumentā ir minēts pretējais.</p>
	<p>Latgales plānošanas reģions</p> <p>Sociālo pakalpojumu attīstības programmā <i>nav minēta</i> šo dokumentu sasaite.</p> <p>Rīcības plāns īpašu uzmanību vērš uz nodarbinātības pasākumu cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem attīstību, tai skaitā subsidētajiem nodarbinātības pasākumiem, atbalstīto darbu un atbalsta programmu īstenošanu. Savukārt Latgales plānošanas reģiona pakalpojumu attīstības programma šādus pasākumus neparēdz.</p> <p>Rīcības plāns paredz arī profesionālo izglītības programmu ieviešanu un vajadzībām atbilstošu apmācību metožu īstenošanu. Latgales reģiona pakalpojumu attīstības programma šāda veida pasākumus neietver.</p> <p>Secinājums: plānošanas dokumentu starpā <i>nav</i> vērojama savstarpēja <i>sasaiste</i>.</p>
	<p>Kurzemes plānošanas reģions</p> <p>Sociālo pakalpojumu attīstības programmā <i>ir minēta</i> šo dokumentu sasaite.</p> <p>Rīcības plāns īpašu uzmanību vērš uz nodarbinātības pasākumu cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem attīstību, tai skaitā subsidētajiem nodarbinātības pasākumiem, atbalstīto darbu un atbalsta programmu īstenošanu. Savukārt Kurzemes plānošanas reģiona pakalpojumu attīstības programma paredz tikai iespējamu dažu specializēto darbnīcu izveidi.</p> <p>Rīcības plāns paredz arī profesionālo izglītības programmu ieviešanu un vajadzībām atbilstošu apmācību metožu īstenošanu. Kurzemes reģiona pakalpojumu attīstības programma šāda veida pasākumus neietver.</p> <p>Secinājums: plānošanas dokumentu starpā <i>ir</i> vērojama <i>ļoti vāja</i> savstarpēja <i>sasaiste</i>.</p>
<p>„Ziņojums par nacionālo sociālās aizsardzības un sociālās iekļaušanas stratēģiju 2008.-2010.gadam.”</p>	<p>Rīgas plānošanas reģions</p> <p>Sociālo pakalpojumu attīstības programmā <i>ir minēta</i> šo dokumentu sasaite.</p> <p>Stratēģija uzsver nepieciešamību turpināt īstenot vienlīdzīgu iespēju politiku, kam būtībā būtu jāietver visi cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzību atbilstības aspekti. Tomēr realitātē stratēģija tieši uzsver nodarbinātības iespēju sekmēšanu, kā arī iekļaujošas</p>

	<p>izglītības sistēmas izveidi un brīvā laika pavadīšanas iespēju nodrošinājumu.</p> <p>Secinājums: Stratēģijas uzsvērtu jomu nepietiekamais ietvērums reģionālos plānošanas dokumentos skaidri parāda, ka šiem plānošanas dokumentiem <i>nav</i> savstarpējas <i>sasaistes</i>.</p>
	<p>Zemgales plānošanas reģions</p>
	<p>Stratēģijā uzsvērtie vienlīdzīgu iespēju politikas aspekti praktiski neatspoguļojas Zemgales plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu programmā, jo programma ir spēcīgi orientēta uz aprūpes pakalpojumiem mājās vidē, kas mazina vienlīdzīgu iespēju un līdzdalības aspektu iedzīvināšanas iespējas. Stratēģijas uzsvērtās nodarbinātības iespēju sekmēšanas reģionālajā dokumentā ir ietverta pāris iespējamu pakalpojumu veidā. Iekļaujošas izglītības sistēmas izveides un brīvā laika pavadīšanas iespēju nodrošinājuma iedzīvināšanai nav plānoti nekādi atbalstoši pasākumi.</p> <p>Secinājums: Stratēģijas uzsvērtu jomu nepietiekamais ietvērums reģionālos plānošanas dokumentos norāda uz šo plānošanas dokumentu <i>loti vājo</i> savstarpējo <i>sasaisti</i>.</p>
	<p>Vidzemes plānošanas reģions</p>
	<p>Vidzemes plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu attīstības programmā <i>nav minēta</i> šo dokumentu sasaite.</p> <p>Stratēģijā uzsvērtie vienlīdzīgu iespēju politikas aspekti praktiski neatspoguļojas Vidzemes plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu programmā. Stratēģijas uzsvērtās nodarbinātības iespēju sekmēšanas reģionālajā dokumentā ir ietverta vispārīgas vīzijas veidā, kas liecina par to, ka plānošanas periodā netiks attīstīti cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem nodarbinātību veicinoši pakalpojumi. Iekļaujošas izglītības sistēmas izveides un brīvā laika pavadīšanas iespēju nodrošinājuma iedzīvināšanai nav plānoti nekādi atbalstoši pasākumi.</p> <p>Secinājums: plānošanas dokumentiem <i>nav</i> savstarpējas <i>sasaistes</i>.</p>
	<p>Latgales plānošanas reģions</p>
	<p>Sociālo pakalpojumu attīstības programmā <i>nav minēta</i> šo dokumentu sasaite.</p> <p>Stratēģijā uzsvērtie vienlīdzīgu iespēju politikas aspekti praktiski neatspoguļojas Latgales plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu programmā. Stratēģijas uzsvērtās nodarbinātības iespēju sekmēšanas reģionālajā dokumentā nav ietverta, kas liecina par to, ka plānošanas periodā netiks attīstīti cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem nodarbinātību veicinoši pakalpojumi Latgales reģionā.</p> <p>Iekļaujošas izglītības sistēmas izveides un brīvā laika pavadīšanas iespēju nodrošinājuma iedzīvināšanai nav plānoti nekādi atbalstoši pasākumi.</p>

	<p>Secinājums: plānošanas dokumentiem <i>nav</i> savstarpējas <i>sasaistes</i>.</p>
	<p>Kurzemes plānošanas reģions</p>
	<p>Sociālo pakalpojumu attīstības programmā <i>ir minēta</i> šo dokumentu <i>sasaite</i>.</p> <p>Stratēģijā uzsvērtie vienlīdzīgu iespēju politikas aspekti praktiski neatspoguļojas Kurzemes plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu programmā. Reģionā tiek plānoti tikai daži pakalpojumi, kas ir veicinātu vienlīdzīgu iespēju politikas īstenošanu reģiona dzīvē.</p> <p>Stratēģijas uzsvērtās nodarbinātības iespēju sekmēšanas reģionālajā dokumentā ietverta fragmentāri – kā dažas iespējamās specializētas darbnīcas, līdz ar to nodarbinātības pakalpojumi plānošanas periodā varētu būt pieejami nelielam skaitam cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem. .</p> <p>Iekļaujošas izglītības sistēmas izveides un brīvā laika pavadīšanas iespēju nodrošinājuma iedzīvināšanai nav plānoti nekādi atbalstoši pasākumi. Iespējamais asistenta pakalpojums, ja tas tiktu īstenots varētu uzlabot brīvā laika pavadīšanas iespējas.</p> <p>Secinājums: Stratēģijas uzsvērtu jomu nepietiekamais ietvērums reģionālos plānošanas dokumentos skaidri parāda, ka šiem plānošanas dokumentiem <i>ir ļoti vāja</i> savstarpēja <i>sasaiste</i>.</p>